
Maandelijks aflevering van: VITA MARINA
- losbladige zeebiologische documentatie.
Uitgave: Stichting Biologia Maritima.
16e jaargang, nr. 8 (augustus 1966)
Inhoud: 10 pagina's, tabkaart 16, 1 folder.

61019

Wereld Natuur Fonds.

De natuur om ons heen wordt steeds armer aan diersoorten. De mens eist een te zware tol. En als op een gegeven ogenblik weer eens een soort blijkt uitgestorven te zijn, dan klinkt maar al te gemakkelijk: voordat afdoende maatregelen konden worden genomen, was het zover. Dat "we hebben het niet geweten" is voor het natuurbehoud levensgevaarlijk. Het is uitermate belangrijk, dat tijdig de gevaren worden onderkend en dat maatregelen worden genomen, die de verarming van onze fauna een halt toeroepen. Dat geldt ook al voor de zee fauna, zoals we helaas nog in dit nummer van de Varia Maritima kunnen lezen. Het World Wildlife Fund is een wereldomvattende organisatie, die alles in het werk stelt om de natuur te behouden. Hoe meer mensen de noodzaak daarvan inzien, hoe beter. Maar ook dan nog is het succes van het optreden van dit fonds geheel afhankelijk van de steun van zo veel mogelijk mensen. Wij willen u daarom opwekken met de grootst mogelijke aandacht bijgaande folder te lezen.

W.F.

De grote getallen der zee.

Volgens Professor Vessiamin Bogorov van het Russisch Instituut voor Oceanologie bedraagt de totale hoeveelheid planten van alle wereldzeeën ongeveer 1700 miljoen ton. De omvang van de dierenwereld in zee stelt hij op 32.500 miljoen ton. Deze geleerde schat voorts, dat alleen het plankton 36.000 miljoen ton zuurstof per jaar produceert en daarvoor 40.000 miljoen ton stikstofhoudende zouten, 500 miljoen ton fosfor en 1200 miljoen ton ijzer verwerkt. (Science Journal).

Groot en klein.

Het is opvallend, hoe de grootste vertegenwoordigers van het dierenrijk dikwijls de meeste indruk op ons plegen te maken. Onwillekeurig bewonderen we de omvang en kracht van de grootsten der schepping. Nauwelijks staan we stil bij de vraag, waarom verschillende soorten dieren, die in levenswijze zeer veel op elkaar gelijken, toch in grootte zozeer kunnen verschillen.

Dr. R. Boddeke heeft in Visserijnieuws (19e jaargang, nr 8, aug. 1966) aan deze vraag aandacht gewijd en wel met betrekking tot de pelagische (niet aan de bodem gebonden) zoerroofvissen. De schrijver constateert, dat op plaatsen waar het voedsel overvloedig is, de voorkomende soorten betrekkelijk klein zijn en in de voedselarme zeeën dikwijls groter. In de Noordzee, waar zeer bepaald geen voedselschaarste heerst, treffen we veelvuldig aan de makreel - Scomber scombrus, de horsemakreel - Trachurus trachurus en de goep - Belone belone, alle vissen, die zich in scholen dicht aan de oppervlakte ophouden. Geen van deze soorten wordt zwaarder dan 1,5 kg. In de warmere zeeën, waar het voedsel schaarser is, komen veel grotere soorten pelagische roofvissen voor, zoals de zwaardvis - Xiphias gladius, de goelvintonijn - Thunnus albacares (Th. catalinae), de zeilvis - Istiophorus orientalis, de wahoo - Acanthocybium solandri, de zwarte marlijn - Istiompax marlina en de goudmakreel, ook wel "dolfijnvis" genoemd Coryphaena hippurus.

Alvorens dit verschijnsel te verklaren stelt Dr. Boddeke allereerst, dat, als een vis twee maal zo lang wordt, zijn gewicht tot acht maal in grootte toeneemt en zijn spierkracht zowel als de wrijving bij het zwemmen verviervoudigen. Dit betekent, dat de toenemende lichaamsomvang geen voordelen biedt met betrekking tot de snelheid. Wel echter bij het overbruggen van de grote afstanden, die juist in voedselarme zeeën van het ene voedselgebied naar het andere moeten worden afgelegd. Dit voordeel is te danken aan de mogelijkheden tot het opslaan van reservevoedsel, vooral vet, welke opslagruimte in verhouding tot de groter geworden weerstand van het water aanzienlijk sterker is toegenomen. Bovendien kunnen deze grotere vissen, hoewel zij kleine prooidieren geenszins versmaden, ook grotere dieren nuttigen.

Zo zien we, dat het groter zijn in voedselarme zeegebieden een noodzaak is, ondanks de eraan verbonden nadelen. Het gevaar, dat deze grote dieren vooral door intensieve visvangst bedreigt, wordt versterkt door de met grote omvang samenhangende eigen-

schappen als geringere voortplanting, langere ontwikkelingsperiodes en geringer aantal individuen. Wanneer voedsel overvloedig aanwezig is en daardoor de noodzaak van groot te worden zich minder doet gevoelen, kunnen de risico's van het bestaan worden gespreid over een veel groter aantal exemplaren. Daarom eindigt de schrijver zijn uiteenzetting met de leuze van de Volkswagen in de Verenigde Staten: It is great to be small!

W.F.

Walvisvangst.

De walvis-verwerkende industrieën in de verschillende landen eisen nog steeds grote of liever te grote aantallen walvisachtigen om economisch te kunnen werken. De aanbevelingen van de Internationale Walvisvangstcommissie vinden daarom maar weinig gehoor. Reeds moeten de blauwe vinvis - Balaenoptera musculus, en de bultrug - Megaptera novae angliae, vrijwel volledig beschermd worden. Misschien zelfs is de wereldpopulatie al niet meer voldoende voor de instandhouding van deze soorten, aldus Scott McVay in Scientific American.

De soort walvis, die op dit moment het meest door de mens wordt gejaagd, is de potvis - Physeter catodon (25.000 per jaar). Gedurende de afgelopen 12 jaar zijn meer dan 250.000 slachtoffers gevallen. De beide soorten, die na de potvis aan de walvisvangst de grootste tol betalen zijn de Noordse vinvis of sei walvis - Balaenoptera borealis en de gewone vinvis - Balaenoptera physalus. In vier seizoenen heeft de eerste soort meer dan 20.000 exemplaren verloren. Beperking van de vangsten vinden bij verschillende landen geen genade. Men gaat zich werkelijk afvragen of de vrijheid van de zee ook de eigendomsverwerving van de inhoud moet blijven betreffen en of het gemeenschappelijk bezit van de gehele wereld niet krachtiger moet worden beschermd.

W.F.

Op pagina 76 geven wij u de "Beaufort-schaal" met de beschrijving, zoals deze op zee wordt gebruikt. Ook de windsnelheden zijn enigszins afwijkend (op zee in zeemijlen/uur en op het land in meter/sec.)

Windkracht Beaufort- schaal:	Windsnelheid in zeemijlen/ uur:	Benaming:	Beschrijving zichtbare uitwerking van wind op zeeoppervlak (schaal Petorsen):
0	< 1	Stilte	Spiegelgladde zee.
1	1 - 3	Flauw en stil	Golfjes, welke de zee een geschubt aanzien geven.
2	4 - 6	Flauwe koelte	Kleine, nog korte golven; toppen glasachtig aanzicht.
3	7 - 10	Lichte koelte	Golftoppen beginnen te breken, hier en daar op zich zelf staande witte schuinkoppen.
4	11 - 16	Matige koelte	Kleine, langer wordende golven; vrij veel witte schuinkoppen.
5	17 - 21	Frisse bries	Matige golven van grotere lengte; overal schuinkoppen.
6	22 - 27	Stijve bries	Grotere golven met brekende koppen; overal grote witte schuimplekken. Opwaaiend schuim.
7	28 - 33	Harde wind	Mit schuim van brekende koppen begint zich als strepen in windrichting te ontwikkelen.
8	34 - 40	Stormachtig	Matig hoge golven met aanmerkelijke kamlangte; toppen waaien af; goed ontwikkelde schuimstrepen in windrichting.
9	41 - 47	Storm	Hoge golven met zware strepen schuim; rollers beginnen zich te vormen. Verwaaid schuim beïnvloedt zicht.
10	48 - 55	Zware storm	Zeer hoge golven met lange overstortende kanten. Zee krijgt wit aanzien; zware rollers.
11	56 - 63	Zeer zware storm	Buitengewoon hoge golven. Zee geheel bedekt met lange schuimstrepen; randen van golfkanten verwaaien overal; zicht sterk verminderd.
12	> 63	Orkaan	Lucht gevuld met schuim en verwaaid zeewater; zee volkomen wit door schuim; geen zicht op enige afstand.